

Egenkontrollprogram med faroanalys

Vattenverk.....

Datum.....

Dricksvatten skall vara hälsosamt och rent.

En vattenanläggning som förser livsmedelsföretag eller ett visst antal privata bostäder med dricksvatten skall registreras hos Livsmedelsenheten i Nyköpings kommun. Verksamhetsutövaren av dricksvattenanläggningen ansvarar för att det vatten som distribueras följer kraven i Livsmedelsverkets föreskrifter för dricksvatten SLVFS 2001:30 och allmänna hygienkrav enligt förordning (EG) 852/2004. För att uppfylla de kraven kan det vara bra att samla information och dokumentation i ett egenkontrollprogram.

Detta är ett exempel på hur ett egenkontrollprogram för en mindre dricksvattenanläggning kan se ut.

Exemplet ska ni anpassa till er verksamhet.

Skapa gärna en pärm eller mappsystem och samla följande

1. Egenkontroll för dricksvattenanläggning
2. Dokumentationen av egenkontrollen (bilaga 1)
3. Sammanställning av analysresultat (bilaga 2)
4. Revision av egenkontrollen (bilaga 3)
5. Faroanalys (bilaga 4)
6. Beslut om registrering från Livsmedelsenheten
7. Beslutet om fastställande av faroanalys och provtagningsprogram från Livsmedelsenheten
8. Inspektionsrapporter från Livsmedelsenheten
9. Analysrapporter
10. Ritning och planskisser
11. Teknisk information om brunn och vattenverk

Allmänna uppgifter

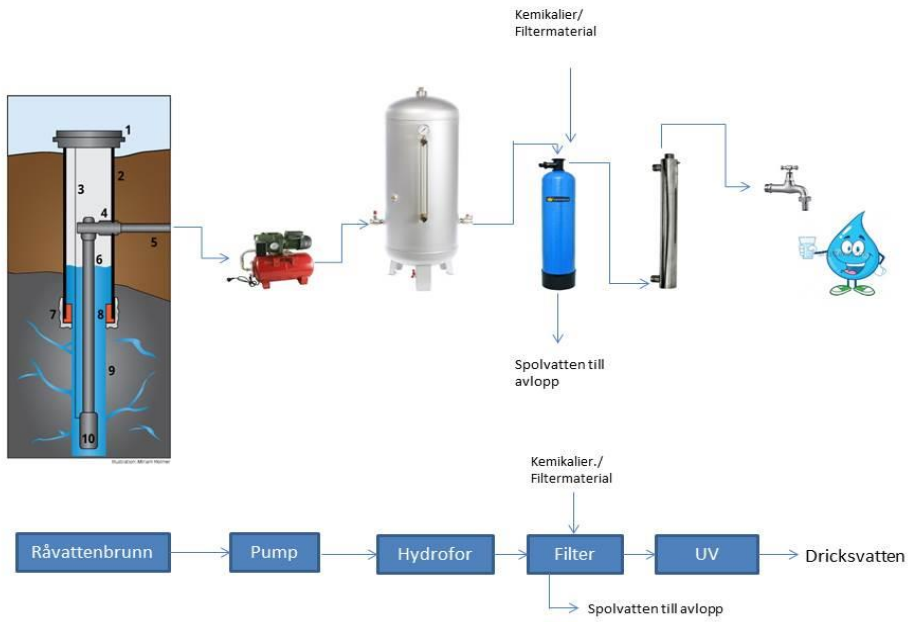
Verksamhetens namn	
Adress	
Fastighet	
Ansvarig person	
Kontaktperson (ansvarig person vid fel på vattnet:	
Telefonnummer e-postadress	
Kontrollmyndighet	Livsmedelsenheten, Nyköpings kommun. Tel 0155-248970, livsmedel@nykoping.se
Vattenverket försörjer följande med dricksvatten (industri/restaurang/privata bostäder)	
Antal personer som försörjs med dricksvatten	
m ³ /dygn som produceras	

Tekniska uppgifter om råvattenanläggningen, brunnen

Antal grundvattenbrunnar	
Brunnarnas djup	
Grävd/borrad	
Brunnen är fodrad med	
Brunnens sidor är cm över marken	
Brunnen betjäns (antal) personer vid fastigheten	
Brunnen inspekteras	

Rita din vattenbrunn, ledningar och avloppsanläggning i ett flödesschema. Se exempel nästa sida.

Exempel på flödesschema över vattenverket



Tekniska uppgifter om vattenverket

Följande filter/anordningar finns installerade

Ja/nej eller ta bort/lägg till det som inte finns/saknas

Typ av installation	Skötselinstruktioner
Avloppet leds till	
Återströmningskydd	

Kemikalier

Kemikalier som används vid vattenberedningen är följande:

Kemikalie	Leverantör	Säkerhetsdatablad

Rengöring

Vattenverket är en livsmedelslokal. Rengöring av vattenverket sker regelbundet. I vattenverket förvaras inga ovidkommande föremål eller kemikalier som inte används vid vattenberedningen.

Skadedjur

Vattenverk och råvattenbrunnen är skadedjursskyddad på följande sätt:.....

Undersökningsprogram (provtagning)

Undersökningsprogrammet följer riktlinjerna i Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter SLVFS 2001:30. Provtagningen planeras så att vattnet provtas varierat under året.

Provtagningsprogrammet är fastställt datum.....

Provtagningen utförs av:

Labbar som anlitas för analyser:

Hos användare	Typ av kontroll	Frekvens	Provtagningspunkt
	Mikrobiologisk och kemisk normal undersökning		
Mikrobiologisk och kemisk utvidgad undersökning			
Utgående vattenverket	Mikrobiologisk och kemisk normal undersökning		
	Mikrobiologisk och kemisk utvidgad undersökning		
	Råvattenprov		
	Annat		

Instruktion för provtagning

(OBS generell instruktion, kolla alltid med ditt labb vad som gäller)

Allmänt

- Kontakta laboratoriet och beställ provtagningsmaterial, ange vilken typ av vatten som skall provtas. Dricksvatten hos användaren, normalkontroll eller utökat enligt Livsmedelsverkets föreskrifter SLVFS 2001:30, eller råvatten
- Kylklamparna du fått med provtagningsmaterialet ska vara frysta när du skickar in provet.
- Fyll i alla efterfrågade fakta på provkärlens etiketter och på följesedeln.
- Provets märkning kan t.ex. vara fastighetsbeteckning eller kranens placering.
- Provet tas från den kran i fastigheten som används mest (vanligtvis köks-kranen). Brunnen bör ha varit i bruk i normal användning under minst ett par veckor, alternativt bör vattnet omsättas i brunnen några gånger innan provtagning
- Ta bort silar, spolarmunstycken, slangar etc. före provtagning och ställ kranen i maximalt "kallvattenläge" för så lite inblandning av varmvatten som möjligt.
- Den lilla mängd som står i tappkranen ska alltid spolas bort (se under rubrik Metaller för undantag).
- Spola under ett par minuter så att vattnet blir riktigt kallt. Vid mikrobiologisk och kemisk undersökning utförs provtagningarna med minsta möjliga tid dem emellan.
- Fyll samtliga kärl vid samma tidpunkt.
- Mät vattentemperaturen (om ni har möjlighet) i det rinnande vattnet från kran och aldrig i flaskan.
- Skicka snarast in provet till laboratoriet, provet bör anlända till laboratoriet samma dag som det är taget, dock senast inom 24 timmar, måndag–onsdag

Mikrobiologisk undersökning, steril flaska.

- Vidrör inte flaskmynningen eller insidan av korken.
- För in provflaskan under vattenstrålen utan att komma i kontakt med kranen.
- Fyll flaskan till 4/5-delar.

Kemisk undersökning

- Fyll hela provflaskan med vatten.

Metaller

- Fyll hela provflaskan med vatten.
- Normalt tas provet efter spolning så som ovan. Då får man reda på hur mycket metaller det finns i vattnet som man brukar dricka. Om man istället vill undersöka kranens eller rörens inverkan på vattenkvaliteten ska vatten tappas direkt i flaskan utan föregående spolning. Kranen ska i så fall ha varit orörd några timmar, helst över natten.
- I den utökade provtagningen skall bly, koppar och nickel tas på ospolat vatten.

Radon

- Ställ in vattenflödet så att en jämn liten stråle som inte bryts formas.
- Tappa upp vatten i provkärlet försiktigt utefter provkärlets vägg, så att kärlet fylls helt. Det får inte finnas någon luft i kärlet.
- Tillslut snarast kärlet ordentligt (radon är en gas)
- Notera datum & tidpunkt för provtagningen på plastpåsens etikett. Obs. skriv ej på provkärlet.

Analysresultat

Analysresultaten bedöms av laboratoriet.

- **Tjänligt**- Analysresultaten uppfyller kraven enligt dricksvattenföreskrifterna SLVFS 2001:30
- **Tjänligt med anmärkning** - Om något prov bedöms som tjänligt med anmärkning kan ett omprov tas, och därefter ska orsaken utredas och åtgärder vidtas så att kvalitetskraven i dricksvattenföreskrifterna SLVFS 2001:30 uppnås.
- **Otjänligt** - Om prov bedöms som otjänligt bör vattnet inte användas, om anmärkningen avser höga halter av bakterier kan vattnet användas om det kokas. Eventuellt kan ett nytt prov tas. Om anmärkningen kvarstår ska orsaken utredas och åtgärder vidtas så att kvalitetskraven i dricksvattenföreskrifterna SLVFS 2001:30 uppnås. Ny provtagning krävs efter att åtgärder har vidtagits.

Åtgärder vid mikrobiologisk förorening

Om dricksvattnet bedöms vara otjänligt på grund av mikrobiologisk förorening ska kokningsrekommendationer snarast meddelas hyresgästerna/livsmedelsverksamheterna. Meddela även Livsmedelsenheten.

Utred orsaken till föroreningen och utför åtgärder, tex rensning, klorering, rengöring, underhåll. Ta ut nytt prov för analys som ska vara godkänt innan kokningsrekommendationen hävs.

Klagomål

Notera klagomålet, åtgärd och uppföljning i listan bilaga 1.

Informationsutbyte

Om ett prov bedöms som otjänligt kontaktas Livsmedelsenheten.

Vid otjänligt prov kontaktas samtliga hyresgäster på följande sätt.....

Samtliga hyresgäster ska även veta hur de kan få reda på vattnets kvalitet med avseende på parametrar från provtagningen. Lämpligt är att sätta upp alla analysresultat på informationstavla eller liknande som alla användare har tillgång till.

Reservvatten

Om dricksvattnet av någon orsak inte kan levereras kan dricksvatten hämtas på följande plats.....

Bilaga 1 Dokumentation av egenkontroll

Dokumentationen görs i en tabellen nedan.

- Utfört underhåll: tex byte av filter, påfyllning av kemikalier och filtermassor, byte av eller rengöring av UV-lampa mm.
- Om det händer något oförutsett med vattnet skrivs avvikelser och åtgärden upp i kolumn tre och fyra
- Kontroll av lukt, smak och utseende på vattnet utförs regelbundet. Avvikelser dokumenteras i tabellen
- Klagomål

Datum	Underhåll/kontroll	Avvikelser	Åtgärd

Bilaga 2 Sammanställning av analysresultat

Ange analysresultaten av provtagningen Tjänligt/ tjänligt med anm eller otjänligt i respektive ruta alternativt bifoga samtliga provresultat

Provtagningsfrekvensen står i egenkontrollprogrammet under punkten undersökningsprogram (provtagning).

Provtagning Datum	Provplats	Resultat	Åtgärder

Bilaga 3 Intern revision

Revision av egenkontrollen görs i början av varje år

	Ja/Nej	Kommentar	Revision utförts dat sign
Har provtagning utförts enligt provtagningsprogrammet?			
Har analysrapporter skickats in till Livsmedelsenheten?			
Har åtgärder utförts när analysresultat har varit tjänliga med anmärkning eller otjänliga?			
Har underhåll och kontroller utförts enligt instruktioner?			
Har dokumentationen av egenkontroll och analysresultat utförts?			
Har det gjorts förändringar i vattenverk eller råvattenanläggning?			
Har antal försörjda personer eller företag förändrats?			
Har klagomål på vattnet dokumenterats och åtgärdats?			

Bilaga 4 Faroanalys

Detta schema är till för att få en överblick av dricksvattnets väg från vattentäkten till dess att det används. Denna faroanalys ligger till grund för verksamhetens undersökningsprogram, som fastställs av Livsmedelsenheten.

<i>Beskriv vattnets väg från brunnen Till användning</i>	Vad kan påverka vattnets kvalitet? (mikrobiologiskt eller kemiskt)	Vad görs för att vattnet ska vara säkert?	Hur kontrolleras det och vem gör det? Hur sker tillsynen? Hur ofta? Vem har tillsyn på vattnet?
Råvattnet och område kring brunnen	(tex typ av råvatten, jordbruk, avlopp, vägar etc)	(tex. Provtagning, inhängning, skyltning, avtal etc)	(tex. Regelbunden tillsyn av området kring brunnen, vattenansvarig kontrollerar)
Vattentäkten/brunnen	(tillfällig förorening, ytvatteninträning, skadedjur, omsättning, dåligt råvatten)	(täta lock, skydd mot skadedjur, luftning)	(tillsynsrutiner med rengöring, underhållsronder, vattenansvarig kontrollerar)
Beredning av vattnet	(fel på utrustning, feldosering)	(ex bra instruktioner och kontaktlistor)	(ex genom larm, styr- och reglerutrustningar, regelbunden tillsyn, vattenansvarig kontrollerar)

<i>Beskriv vattnets väg från brunnen Till användning</i>	Vad kan påverka vattnets kvalitet? (mikrobiologiskt eller kemiskt)	Vad görs för att vattnet ska vara säkert?	Hur kontrolleras det och vem gör det? Hur sker tillsynen? Hur ofta? Vem har tillsyn på vattnet?
Reservoar/Pumpstation	(tex förorening, slam, inläckage)	(tex skydd mot inläckage, tätning)	(ex genom regelbunden tillsyn av rengöring och underhåll. Vattenansvarig kontrollerar)
Vattenledningar	(ex äldre ledningar, ledningsbrott, fällning i ledning, dålig omsättning)	(ex förteckning över var ledningarna går, material, ålder etc)	(ex byte av äldre ledningar, kranar, kontroll vid markarbete nära ledningarna)
Användning av vattnet	(tex hopkoppling med andra vattentäkter, temperaturhöjning)	(tex öka kunskapen hos de som sköter vattentäkten)	(tex kunskap hos de som sköter vattentäkten, regelbunden provtagning)